رویش روان شناسی، سال۱۳، شماره ۳، شماره پیاپی۹۶، خرداد ۱۴۰۳
Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal(RRJ),13(3), 2024

پیش‌بینی پرخاشگری در نوجوانان بر اساس کیفیت روابط بین فردی و راهبردهای تنظیم شناختی هیجان

Prediction of aggression in adolescents based on the quality of interpersonal relationships and cognitive regulation of emotion strategies

رضا غفار زاده نمازی
دانشجوی کارشناسی ارشد روان-شناسی عمومی، دانشکده روان-شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، کرج، ایران.
فریدون یار یاری (نویسنده مسئول)
دانشیار گروه روان-شناسی، دانشکده روان-شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، کرج، ایران.
هادی هاشمی رزینی
استادیار گروه روان-شناسی، دانشکده روان-شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، کرج، ایران.

Reza Ghaffarzadeh Namazi
M.A. Student of General psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Karaj, Iran.
Fereadoun Yaryari *
Associate Professor of Psychology Department, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Karaj, Iran.
fyaryari@yahoo.com
Hadi Hashemi Razini
Assistant Professor of Psychology Department, Faculty of Educational science and psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Karaj, Iran.

چکیده

این پژوهش با هدف پیش‌بینی پرخاشگری در نوجوانان بر اساس کیفیت روابط بین فردی و تنظیم شناختی هیجان انجام شد. پژوهش حاضر از لحاظ هدف جزء پژوهش‌های بنیادین و از لحاظ روش از نوع مطالعات توصیفی- همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش، نوجوانان ۱۵ تا ۱۸ ساله شهر تهران در سال ۱۴۰۲ از مناطق شمال، شمال غرب، غرب و جنوب غربی تهران بود. روش نمونه‌گیری به صورت در دسترس بود و نمونه‌ای به تعداد ۲۲۰ نفر برای پژوهش در نظر گرفته شد. ابزارهای این پژوهش شامل پرسشنامه پرخاشگری (AQ، باس و پری، ۱۹۹۲)، سیاهه کیفیت روابط (QRI، پیرس و همکاران، ۱۹۹۱) و پرسشنامۀ راهبردهای تنظیم شناختی هیجان (CERQ، گارنفسکی و کرایج، ۲۰۰۶) بودند. داده‌ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه تجزیه و تحلیل شدند. نتایج پژوهش نشان داد بین پرخاشگری با حمایت اجتماعی، عمق روابط (والدین و دوستان) رابطه منفی معنادار و بین پرخاشگری با تعارض بین فردی (والدین و دوستان) و تنظیم شناختی هیجان سازش نیافته، همبستگی مثبت معناداری وجود داشت (p‹۰/۰۱). متغیرهای پیش‌بین در مجموع ۳۰ درصد از تغییرات پرخاشگری را تبیین کردند. از یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که کیفیت روابط بین فردی و تنظیم شناختی هیجان نقش کلیدی در پرخاشگری نوجوانان دارند.

واژه‌های کلیدی: *پرخاشگری، راهبردهای تنظیم شناختی هیجان، کیفیت روابط بین فردی.*

Abstract

This study aimed to predict aggression in adolescents based on the quality of interpersonal relationships and cognitive regulation of emotion. This research was basic research and regarding procedure, it was a descriptive-correlation study. The statistical population of the current study was teenagers aged 15 to 18 in Tehran in 2023 from the north, northwest, west, and southwest regions of Tehran. The sampling method was available and a sample of 220 people was considered for the present study. The tools of this research included an aggression questionnaire (AQ, Buss and Perry, 1992), a relationship quality inventory (QRI, Peirce et al., 1991), and a cognitive emotion regulation strategies questionnaire (CERQ, Garnefski and Kraaij, 2006). Data were analyzed using Pearson's correlation test and multiple regression. The results of the research showed that there was a significant negative relationship between aggression with social support, depth of relationships (parents and friends), aggression with interpersonal conflict (parents and friends), and cognitive regulation of uncompromised emotion ($p<0.01$). Predictor variables explained a total of 30% of aggression changes. It can be concluded that the quality of interpersonal relationships and cognitive regulation of emotion play a key role in aggression in adolescents.

Keywords: *Aggression, cognitive regulation of emotion strategies, quality of interpersonal relationships.*

نوع مقاله : پژوهشی | **دریافت : آذر ۱۴۰۲** | **پذیرش: دی ۱۴۰۲** | **ویرایش نهایی: خرداد ۱۴۰۳**

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-13]

مقدمه

نوجوانی دوره زمانی بین بلوغ و رسیدن به بزرگسالی توصیف می‌شود و این دوره مرزهای سنی مشخصی ندارد، اما تقریباً از دوازده سالگی آغاز می‌شود و تا آخرین سال‌های دهه دوم زندگی که رشد جسمانی کم و بیش کامل می‌شود، ادامه دارد (دتولیو[1] و همکاران، ۲۰۲۲). در این دوره، نوجوان به بلوغ جنسی می‌رسد، هویت فردی خود را جدا از هویت خانوادگی‌اش بنا می‌نهد و با مسئله نحوه تأمین معاش خود روبه‌رو می‌شود. معمولاً گروه نوجوانان جامعه در برابر اختلالات روانی بیش از سایر گروه‌ها آسیب‌پذیر هستند و یکی از متغیرهایی که آن‌ها را در برابر مشکلات آسیب‌پذیرتر می‌کند، پرخاشگری است (وگا[2] و همکاران، ۲۰۲۲). پرخاشگری مفهوم پیچیده‌ای است که از یک سو تحت تأثیر عوامل موقعیتی و روان‌شناختی و از سوی دیگر تحت تأثیر عوامل ژنتیکی است (حجتی و همکاران، ۱۴۰۱). عمل پرخاشگری از نظر روان‌شناسان اجتماعی رفتار آگاهانه‌ای است که هدفش اعمال درد و رنج جسمانی یا روانی است (وانگ[3]، ۲۰۱۹). رفتارهای پرخاشگرانه یکی از مشکلات بسیاری از جوامع امروزی است؛ به خصوص، پرخاشگری در نوجوانان یکی از عواملی است که سلامت کل جامعه را به خطر می‌اندازد. پرخاشگری در دوره نوجوانی نه تنها، به پرخاشگری در بزرگسالی منجر می‌شود بلکه پیامدهای منفی دیگری نیز به دنبال دارد (لائورنزی[4] و همکاران، ۲۰۲۰). نوجوانان پرخاشگر نسبت به نوجوانان غیر پرخاشگر، به شدت در معرض طرد همسالان هستند (بیسون[5] و همکاران، ۲۰۲۰)، عملکرد ضعیف تحصیلی دارند (ووکسیما[6] و همکاران، ۲۰۲۱) و بیشتر احتمال دارد درگیر سوءمصرف مواد شوند (سرخو[7] و همکاران، ۲۰۲۲) و خصوصیات رفتار ضد اجتماعی را از خود نشان می‌دهند (کلی و تامپسون[8]، ۲۰۲۳). از سوی دیگر، رفتارهای ضد اجتماعی در سنین نوجوانی منجر به مشکلات رفتاری در مراحل بعدی زندگی نیز می‌شود (انصافداران و همکاران، ۱۳۹۸).

عوامل متعددی می‌توانند در پرخاشگری نوجوانان نقش داشته باشند. یکی از این عوامل، کیفیت روابط بین فردی[9] است (بابی[10] و همکاران، ۲۰۱۸). انسان موجودی اجتماعی است و بخش بزرگی از لذت و یا ناامیدی انسان در زندگی بستگی به روابط او با دیگران دارد؛ بسیاری از دانشمندان یکی از شاخص‌های سلامتی را میزان برقراری و حفظ روابط و تشریک مساعی با دیگران ذکر می‌کنند (اسدی و همکاران، ۱۴۰۱). روابط باکیفیت بالا، روابطی است که از حمایت اجتماعی قوی تشکیل شده باشد. روابط باکیفیت بالا متشکل از اعتماد و روابط بین فردی رضایت‌بخش است که به رفاه دیگران اهمیت داده و قادر به همدلی، محبت، صمیمیت و درک رابطه تعاملی است (شورانسکی[11] و همکاران، ۲۰۱۹). ارتباطات میان فردی اساس و شالوده‌ی هویت و کمال انسان است و مبنای اولیه‌ی پیوند وی با دیگران را تشکیل می‌دهد. ارتباطات مؤثر موجب شکوفایی افراد و بهبود کیفیت روابط می‌شود؛ این در حالی است که ارتباطات غیر مؤثر جلوی شکوفایی انسان را می‌گیرد، برای روابط مضر است و حتی روابط را تخریب می‌کند (کورنهابر[12] و همکاران، ۲۰۱۶). بخش مهمی از سلامت روان افراد نیز همبستگی کاملی باکیفیت روابطشان دارد. روابط گرم و صمیمی با انسان‌های دیگر منبع اعتماد، آسایش و راحتی هرکدام از افراد است (چو[13]، ۲۰۱۷)؛ بنابراین نبود و یا کمبود یک رابطه بین فردی مناسب احتمالاً اثرات منفی را در زندگی نوجوانان دارد. لوکاس تامپسون[14] و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که تعارض بین والدینی با توجه به تعاملات بین فردی خشمگین در رابطه با اضطراب نوجوانان تعامل داشت و پرخاشگری نوجوانان افزایش پیدا می‌کرد. کوالرامانی و سینگ[15] (۲۰۱۷) که در مطالعه خود

1 Detullio
2 Vega
3 Wang
4 Laurenzi
5 Beeson
6 Vuoksimaa
7 Sorkhou
8 Kelly & Thompson
9 quality of interpersonal relationships
10 Baby
11 Skoranski
12 Kornhaber
13 Chu
14 Lucas-Thompson
15 Kewalramani & Singh

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-13]

به بررسی رابطه بین پرخاشگری و ارتباط بین فردی پرداخته بودند به این نتیجه رسیدند که بین ابعاد ارتباط بین فردی و پرخاشگری همبستگی منفی معنادار وجود دارد.

از سویی دیگر پرخاشگری نوجوانان با هیجان‌های آن‌ها و نوع تنظیم آن نیز رابطه دارد (کازینی[1] و همکاران، ۲۰۲۲). تنظیم هیجانی، شامل گستره‌ای از راهبردهای شناختی و رفتاری هشیار و ناهشیار است که جهت کاهش، حفظ یا افزایش یک هیجان صورت می‌گیرد و مشخص شده است که افراد در مواجهه با رویدادهای استرس‌زا، از راهبردهای تنظیم هیجان متفاوتی برای اصلاح یا تعدیل تجربه هیجانی خود استفاده می‌کنند (گراس[2]، ۲۰۱۵). یکی از متداول‌ترین این راهبردها، تنظیم هیجان با استفاده از راهبردهای شناختی است. شناخت‌ها یا فرآیندهای شناختی به افراد کمک می‌کند که هیجان‌ها و احساس‌های خود را تنظیم نموده و توسط شدت هیجان‌ها مغلوب نشود (گارنفسکی و کرایج[3]، ۲۰۱۸). تنظیم شناختی هیجان، به شیوه شناختی مدیریت و دست‌کاری ورود اطلاعات فراخوانده هیجان، اشاره دارد و روشی شناختی برای کنار آمدن با موقعیت‌های استرس‌زا است (روسو[4] و همکاران، ۲۰۱۹). راهبردهای شناختی که عبارت‌اند از: سرزنش خود[5]، سرزنش دیگران[6]، نشخوار فکری[7]، تلقی فاجعه‌آمیز[8]، دید روشن‌تر و واقع‌گرایانه‌تر[9]، تمرکز مجدد مثبت[10]، ارزیابی مجدد مثبت[11]، پذیرش شرایط[12] و برنامه‌ریزی کردن[13] که برخی از این راهبردها انطباقی و برخی غیر انطباقی‌اند (کرایج و گارنفسکی، ۲۰۱۹). سرزنش خود به معنی خود را مسئول و مقصر دانستن در تجربیات تلخ است. کسی که در وقایع پیش‌آمده به سرزنش خود می‌پردازد به این معنی است که شخص به شدت گرفتار احساس گناه است (کلاین[14] و همکاران، ۲۰۲۱). افراد با سطوح بالایی از سرزنش خود، ارزیابی تنبیهی خشن و احساس شرم بسیار زیادی درباره جنبه‌هایی از شخصیت و رفتار خود دارند (بتگان[15] و همکاران، ۲۰۲۲). نشخوار خود سرزنشگری شکلی از نشخوار فکری و تفکر تکراری منفی است که هدفش بی‌ارزش سازی خود است و پژوهشگران بیان کرده‌اند که با مشکلات روان‌شناختی مانند افسردگی، اضطراب و خشم در ارتباط است (روداس[16] و همکاران، ۲۰۲۲). سرزنش دیگران بر این نحوه تفکر مبتنی است که دیگران یا محیط، مسئول و مقصر اتفاق بدی هستند که برای شما روی داده است (رودریگز-منچون[17] و همکاران، ۲۰۲۱). نتایج پژوهش لیو[18] و همکاران (۲۰۲۳) نشان داد که تنظیم ناسازگار شناختی هیجان، واسطه ارتباط بین بدرفتاری روانی و پرخاشگری در یک الگوی متوالی است. همچنین کریسنتی[19] و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که ارزیابی مجدد شناختی هیجان‌ها تأثیر منفی بر واکنش‌های پرخاشگرانه دارد. علاوه بر این، شناخت و تنظیم هیجانات خشم را کاهش می‌دهد.

بنابراین، به طور کلی می‌توان گفت که پرخاشگری در نوجوانان می‌تواند متأثر از عوامل مختلفی باشد و همچنین در پژوهش‌های پیشین به نقش برخی از این عوامل اشاره شده است اما در مورد رابطه و نقش این عوامل در پرخاشگری نوجوانان مطالعه‌ی جامعی انجام نشده است؛ بنابراین لزوم بررسی هر چه بیشتر این عوامل برای شناسایی و ارتقای بهتر و مؤثرتر در نوجوانان احساس شد و از سویی دیگر هر کدام از پژوهش‌های پیشین به رابطه جداگانه این عوامل با پرخاشگری در نوجوانان پرداخته‌اند؛ بنابراین با توجه به این خلأ پژوهشی، پژوهش حاضر در تلاش است تا با بررسی ارتباط و نقش این عوامل در پرخاشگری در نوجوانان، این خلأ را پوشش دهد. با توجه به اهمیت

1 Casini
2 Gross
3 Garnefski & Kraaij
4 Rusu
5 self-Blame
6 other Blame
7 focus on thought/ rumination
8 cataserophizing
9 putting in to prespective
10 positive refocusing
11 positive reappraisal
12 acceptance
13 refocus on planning
14 Kline
15 Betegón
16 Rodas
17 Rodríguez-Menchón
18 Liu
19 Cricenti

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-13]

بررسی پرخاشگری در نوجوانان، توجه مطالعه حاضر به عوامل پیش‌بین متغیرهای مؤثر در متغیر پرخاشگری معطوف شده است؛ بنابراین این پژوهش با هدف بررسی رابطه کیفیت روابط بین فردی و تنظیم شناختی هیجان با پرخاشگری در نوجوانان انجام شد.

روش

پژوهش حاضر توصیفی_همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر، نوجوانان ۱۵ تا ۱۸ ساله شهر تهران در سال ۱۴۰۲ از مناطق شمال، شمال غرب، غرب و جنوب غربی تهران بود که از مدارس نیکان، رضویه، معلم، امام صادق، فضیلت و باشگاه‌های ورزشی این مناطق که در آن فعالیت داشتند در نظر گرفته شد. روش نمونه‌گیری به صورت در دسترس بود. به این صورت که بعد از انتخاب مناطق ذکر شده، از هر منطقه به صورت تصادفی یک مدرسه دخترانه و یک مدرسه پسرانه انتخاب شد. نمونه‌ای به تعداد ۲۰۰ نفر با توجه به فرمول کوکران مناسب بود، اما برای جلوگیری از افت شرکت‌کنندگان، تعداد ۲۲۰ نفر به عنوان نمونه پژوهش در نظر گرفته شد. در نهایت ۲۰۹ نفر به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند و این تعداد برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در نظر گرفته شدند. ملاک ورود به پژوهش عبارت بود از رضایت آگاهانه جهت شرکت در پژوهش، داشتن سواد خواندن و نوشتن، نداشتن بیماری روان‌پزشکی حاد و مراجعه نکردن به روان‌شناس و روان‌پزشک در یک سال گذشته و ملاک‌های خروج از پژوهش نیز عدم تمایل به ادامه شرکت در پژوهش، عدم تکمیل پرسشنامه‌ها و وجود داشتن داده‌های پرت بود. در پرسشنامه‌ها برای رعایت اصول اخلاقی این عنوان قید شده بود که اطلاعات هر پرسشنامه کاملاً به صورت محرمانه بود. همچنین در صورت تمایل از نتایج پژوهش، پس از اتمام پژوهش نتایج در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت. در نهایت، داده‌ها با استفاده از روش همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ تحلیل شدند.

ابزار سنجش

پرسشنامه پرخاشگری[1] (AQ): نسخه جدید پرسشنامه پرخاشگری که نسخه قبلی آن تحت عنوان پرسشنامه خصومت بود، توسط باس و پری[2] (۱۹۹۲) مورد بازنگری قرار گرفت. این پرسشنامه یک ابزار خود گزارشی است که شامل ۲۹ عبارت و چهار زیر مقیاس است که عبارت است از پرخاشگری بدنی، پرخاشگری کلامی، خشم و خصومت. آزمودنی‌ها به هر یک از عبارات در یک طیف ۵ درجه‌ای از: کاملاً شبیه من است (۵) تا حدودی شبیه من است (۴)، نه شبیه من است نه شبیه من نیست (۳) تا حدودی شبیه من نیست (۲) تا به شدت شبیه من نیست (۱). دو عبارت ۹ و ۱۶ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. نمره کل برای پرخاشگری با مجموع نمرات زیر مقیاس‌ها به دست می‌آید. حداقل و حداکثر نمره در این پرسشنامه ۲۹ و ۱۴۵ است. پرسشنامه پرخاشگری دارای پایایی و روایی قابل قبولی است. به طوری که در مطالعه لئون و همکاران (۲۰۰۲) پایایی روایی سازه و روایی همگرایی پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت و پایایی به روش آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۲ به دست آمد و روایی این پرسشنامه از طریق مقایسه با مقیاس سیاهه خشم صفت حالت ارزیابی شد که نتایج از روایی همگرایی بالای ۰/۸۴ حکایت داشت. همچنین نتایج ضریب بازآزمایی به فاصله سه هفته برای چهار زیر مقیاس (با فاصله ۹ هفته) ۰/۸۰ تا ۰/۷۲ و همبستگی بین چهار زیر مقیاس ۰/۳۸ تا ۰/۴۹ به دست آمده است (سامانی، ۱۳۸۶). جهت سنجش همسانی درونی مقیاس از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که نتایج نشانگر همسانی درونی زیر مقیاس پرخاشگری بدنی ۰/۸۲، پرخاشگری کلامی ۰/۸۱، خشم ۰/۸۳ و خصومت ۰/۸۰ بود (سامانی، ۱۳۸۶). همچنین در پژوهش حاضر برای بررسی ضریب پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شد که ۰/۸۳ به دست آمد.

سیاهه کیفیت روابط[3] (QRI): پیرس[4] و همکاران (۱۹۹۱) سیاهه کیفیت روابط را با هدف ارزیابی کیفیت روابط فرد با سایرین ساختند. این سیاهه از ۲۹ ماده تشکیل شده است که حسینی قدمگاهی (۱۳۷۶) با ترجمه و تنظیم مجدد و تغییراتی در شکل و محتوای فرم ترجمه شده قبلی اعتبار سیاهه از طریق بازآزمایی ضریب ۰/۸۳ را برای کل سیاهه به دست آورد که در ویرایش دوم ۴ ماده آن حذف شد و در نهایت، ۲۵ ماده باقی ماند که دارای سه خرده مقیاس حمایت اجتماعی ادراک شده، تعارض بین فردی و روابط عمیق‌اند. شیوه نمره‌گذاری آن در طیف لیکرت ۴ درجه‌ای به صورت هیچ (۱)، کم (۲)، متوسط (۳) و زیاد (۴) است. دامنه نمرات بین ۲۵ تا ۱۰۰ است.

1 Aggression questionnaire
2 Buss & Perry
3 Quality Of Relationships Inventory
4 Pierce

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-13]

نمره بالاتر نشان دهنده روابط بین فردی مطلوب‌تر است. پایایی این سیاهه از طریق بازآزمایی، ضریب ۰/۸۳ برای کل سیاهه به دست آمد و پایایی آزمون را با روش آلفای کرونباخ در سه خرده مقیاس به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۸، ۰/۸۶ گزارش کرده‌اند (پیرس و همکاران، ۱۹۹۱). روایی همگرا این سیاهه با آزمون دلبستگی به همتایان و والدین ۰/۶۱ به دست آمده است (ییرروود تراوزان[1] و همکاران، ۲۰۱۸). در ایران پایایی بازآزمایی این سیاهه برای خرده مقیاس‌ها بالای ۰/۷۰ بدست آمده است و و روایی این سیاهه نیز با استفاده از روایی محتوایی (۰/۸۱) نشان‌دهنده‌ی روایی مناسب بود (حسینی قدمگاهی، ۱۳۷۶). در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ برای سه زیرمقیاس برای روابط با والدین به ترتیب، ۰/۷۹، ۰/۸۵، ۰/۸۱ و برای رابطه با دوستان ۰/۸۱، ۰/۷۸ و ۰/۸۷ به دست آمد.

پرسشنامهٔ راهبردهای تنظیم شناختی هیجان[2] (CERQ): این پرسشنامه یک ابزار خود گزارشی که توسط گارنفسکی و کرایج (۲۰۰۶) تدوین شد و دارای ۳۶ ماده و ۲ مؤلفه راهبردهای سازش یافته و راهبردهای سازش نایافته و ۹ زیر مؤلفه است. نمره‌گذاری پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت و به صورت هرگز (۱)، به ندرت (۲)، برخی اوقات (۳)، اغلب اوقات (۴) و همیشه (۵) تنظیم شده است؛ بنابراین حداکثر نمره در این پرسشنامه ۱۸۰ و حداقل نمره ۳۶ است و نمره پایین‌تر نشان دهنده اشکال در تنظیم هیجان است (کرایج و گارنفسکی، ۲۰۱۹). روایی محتوای با روش ضرایب توافق کندال برای زیر مقیاس‌ها از ۰/۸۱ تا ۰/۸۲ محاسبه و گزارش شده است. جهت تعیین روایی همگرا و واگرا همبستگی مؤلفه‌های پرسشنامه با پرسشنامه افسردگی بک نشان داد بین مؤلفه‌های خود سرزنش‌گری، فاجعه سازی و سرزنش دیگران با افسردگی همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد که مقادیر آن به ترتیب ۰/۲۲، ۰/۲۹، ۰/۴۵ و ۰/۳۸ است. همچنین بین مؤلفه‌های پذیرش، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه ریزی، ارزیابی مجدد مثبت و دیدگاه گیری با افسردگی همبستگی معکوس و معنادار وجود دارد که مقدار آن به ترتیب برابر با ۰/۲۱، ۰/۲۳، ۰/۱۹، ۰/۲۶ و ۰/۱۷ است (گارنفسکی و کرایج، ۲۰۰۶). گارنفسکی و کرایج (۲۰۰۶) پایایی پرسشنامه را برای راهبردهای مثبت، منفی و کل پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب برابر با ۰/۸۷ ۰/۹۱ و ۰/۹۳ به دست آوردند. در ایران پایایی پرسشنامه بر اساس روش‌های همسانی درونی (با دامنه آلفای کرونباخ ۰/۶۷ تا ۰/۹۲) و بازآزمایی با فاصله زمانی دو تا چهار هفته (با دامنه همبستگی ۰/۵۱ تا ۰/۷۷) و روایی پرسشنامه از طریق تحلیل مؤلفه اصلی با استفاده از چرخش متعامد همبستگی بین زیر مؤلفه‌ها با دامنه همبستگی (۰/۳۲ تا ۰/۶۷) و روایی ملاکی مؤلفه‌های پرسشنامه (ملامت خویش، پذیرش، نشخوار گری، تمرکز مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی، ارزیابی مجدد مثبت، دیدگاه گیری، فاجعه سازی و ملامت دیگران) با سیاهه افسردگی بک، به ترتیب ۰/۳۸، ۰/۲۵، ۰/۳۶، ۰/۲۷، ۰/۲۹، ۰/۳۲، ۰/۲۵، ۰/۴۸ و ۰/۴۲ گزارش شده است که نشان دهنده مطلوب بودن روایی ملاکی است (حسنی، ۱۳۸۹). در پژوهش محمودی نیا و همکاران (۱۳۹۸) نیز پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۷ گزارش شده است. پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر با استفاده از آلفای کرونباخ برای زیر مقیاس راهبردهای سازش یافته ۰/۷۹ و برای سازش نیافته ۰/۸۴ به دست آمد.

یافته ها

تعداد ۱۰۶ پسر (۵۰/۷) و ۱۰۳ دختر (۴۹/۳) در این پژوهش مشارکت داشتند. میانگین سنی این شرکت‌کنندگان ۱۶/۲۷ با انحراف معیار ۱/۱۳ سال بود. در جدول ۱ ضرایب همبستگی پیرسون و شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش ذکر شده است.

جدول ۱. ضرایب همبستگی پیرسون و شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱- حمایت اجتماعی (والدین)	-								
۲- تعارض بین فردی (والدین)	۰/۲۸**	-							
۳- عمق روابط (والدین)	۰/۶۱**	۰/۱۷**	-						
۴- حمایت اجتماعی (دوستان)	۰/۲۴**	۰/۰۴	۰/۱۲	-					
۵- تعارض بین فردی (دوستان)	-۰/۰۷	۰/۳۲**	۰/۰۴	۰/۰۱	-				
۶- عمق روابط (دوستان)	۰/۳۱**	۰/۱۱	۰/۳۰**	۰/۶۲**	-۰/۱۱	-			

1 Yearwood Travezan

2 Cognitive Emotion Regulation Questionnaire

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-13]

۷- سازش یافته	۰/۱۶**	۰/۱۱	۰/۱۳	۰/۰۳	-۰/۰۶	۰/۰۲	-		
۸- سازش نیافته	-۰/۱۵**	-۰/۲۴**	-۰/۰۱	۰/۰۲	-۰/۱۹**	۰/۰۱	-۰/۰۲	-	
۹- پرخاشگری (کل)	-۰/۲۹**	۰/۳۶**	-۰/۲۶**	-۰/۱۸**	۰/۳۷**	-۰/۱۶**	-۰//۱۱	۰/۳۲**	-
میانگین	۲۳/۱۲	۲۹/۴۱	۲۱/۸۱	۱۹/۹۱	۳۳/۳۰	۱۷/۶۲	۶۲/۶۵	۴۵/۴۸	۷۸/۴۰
انحراف معیار	۴/۲۴	۷/۶۶	۲/۷۹	۴/۵۸	۶/۲۵	۴/۲۵	۱۲/۴۳	۹/۱۴	۱۶/۸۲
کجی	-۱/۰۵	-۰/۱۸	-۱/۲۵	-۰/۵۱	۰/۰۹	-۰/۶۵	-۰/۰۵	۰/۰۸	۰/۲۱
کشیدگی	۰/۶۳	-۰/۵۲	۰/۲۶	-۰/۰۷	-۰/۲۶	۰/۲۲	-۰/۳۷	۰/۱۰	-۰/۳۹

* P‹۰/۰۵ **P‹۰/۰۱

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، بین پرخاشگری با حمایت اجتماعی (والدین و دوستان)، عمق روابط (والدین و دوستان) رابطه منفی معنادار و بین پرخاشگری با تعارض بین فردی (والدین و دوستان) و تنظیم شناختی هیجان سازش نیافته، همبستگی مثبت معناداری وجود داشت (p‹۰/۰۱). همچنین میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش همراه با کجی و چولگی بررسی شده است. مقدار آماره چولگی و کشیدگی در بازه (۲، ۲-) قرار دارد و این نشان از قابل قبول بودن این مقادیر برای نرمال بودن داده‌های این متغیر است. قبل از انجام تحلیل رگرسیون، نرمال بودن متغیر ملاک (پرخاشگری)، استقلال خطاها و هم خطی متغیرهای پیش‌بین مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنف با (آماره ۰/۲۰۰ و p>۰/۰۵) نشان از نرمال بودن متغیر پرخاشگری است. طبق آماره دوربین واتسون که محدوده قابل قبول آن ۱/۵ تا ۲/۵ است (تورنر[1]، ۲۰۲۰)، در تحقیق حاضر میزان آن برای متغیرهای پیش‌بین در پیش‌بینی پرخاشگری (۲/۰۹۲)، حاکی از استقلال خطاها است. یکی از شروط دیگر، عدم هم خطی متغیرهای پیش‌بین است و معیار سنجش این شرط، عامل تورم واریانس است. چنانچه این عامل عددی کمتر از ۱۰ داشته باشد عدم هم خطی متغیرها تأیید می‌شود. در پژوهش حاضر، عامل تورم واریانس در تمامی متغیرها کوچک‌تر از ۱۰ بود و عدم هم خطی تأیید شد (مارکولیدز و ریکو[2]، ۲۰۱۹). به منظور بررسی هدف اصلی پژوهش از روش تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج آزمون رگرسیون چندگانه در جدول ۲ ارائه شده است:

جدول ۲. نتایج ضرایب چندگانه و بررسی معناداری پیش‌بینی پرخاشگری از طریق متغیرهای پیش‌بین بر اساس آزمون آنوا

متغیر ملاک	منبع تغییر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	sig	R	R^2	R تعدیل شده
پرخاشگری	رگرسیون	۱۸۶۰۵/۷۸۲	۸	۲۳۲۵/۷۲۳	۱۱/۸۵۳	۰/۰۰۱	۰/۵۷	۰/۳۳	۰/۳۰
	باقیمانده	۳۸۴۵۸/۵۷۹	۱۹۶	۱۹۶/۲۱۷					
	کل	۵۷۰۶۴/۳۶۱	۲۰۴						

همانطور که در جدول ۲ قابل مشاهده است، مدل رگرسیونی حاضر با (F=۱۱/۸۵۳) معنادار است (p‹۰/۰۰۱). همچنین مقدار همبستگی چندگانه متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک برابر ۰/۵۷ و ضریب تعیین برابر با ۰/۳۲ و ضریب تعیین تعدیل شده ۰/۳۰ به دست آمد؛ بنابراین متغیرهای پیش‌بین قادر به پیش‌بینی ۳۰ درصد از تغییرات متغیر پرخاشگری در نوجوانان بودند.

جدول ۳. نتایج پیش‌بینی پرخاشگری در نوجوانان بر اساس متغیرهای پیش‌بین

مدل	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	t	sig
	بتا	SE	بتا		
مقدار ثابت	۱۳۸/۳۹۶	۱۲/۷۵۶		۱۰/۸۴۹	۰/۰۰۱
حمایت اجتماعی (والدین)	-۰/۴۷۷	۰/۳۲۱	-۰/۱۲۰	-۱/۴۸۷	۰/۱۳۹
تعارض بین فردی (والدین)	۰/۳۵۶	۰/۱۴۶	۰/۱۶۳	۲/۴۴۱	۰/۰۱۶
عمق روابط (والدین)	-۰/۶۰۹	۰/۴۶۲	-۰/۱۰۲	-۱/۳۱۷	۰/۱۸۹

1 Turner

2 Marcoulides & Raykov

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-13]

حمایت اجتماعی (دوستان)	-۰/۳۵۲	۰/۲۷۹	-۰/۰۹۷	-۱/۲۶۳	۰/۲۰۸
تعارض بین فردی (دوستان)	۰/۷۷۱	۰/۱۷۶	۰/۲۸۸	۴/۳۷۴	۰/۰۰۱
عمق روابط (دوستان)	-۰/۱۵۱	۰/۳۱۲	-۰/۰۳۸	-۰/۴۸۳	۰/۶۳۰
سازش یافته	-۰/۱۱۳	۰/۰۸۲	-۰/۰۸۳	-۱/۳۸۳	۰/۱۶۸
سازش نیافته	۰/۳۸۳	۰/۱۱۳	۰/۲۱۱	۳/۳۸۷	۰/۰۰۱

با توجه به نتایج جدول ۳ متغیرهای تعارض بین فردی (والدین) (B= ۰/۱۶۳ و P=۰/۰۱۶)، تعارض بین فردی (دوستان) (B= ۰/۲۸۸ و P=۰/۰۰۱) و تنظیم شناختی هیجان سازش نیافته (B=۰/۲۱۱ و P=۰/۰۰۱) در تبیین واریانس پرخاشگری در نوجوانان نقش دارند. همچنین مقدار ثابت نیز با توجه به معنادار بودند آن در سطح ۰/۰۰۱ در معادله رگرسیونی پیش‌بینی پرخاشگری در نوجوانان بر اساس متغیرهای پیش‌بین وارد می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی پرخاشگری در نوجوانان بر اساس کیفیت روابط بین فردی و تنظیم شناختی هیجان انجام شد. یکی از یافته‌های این پژوهش حاکی از آن بود که بین پرخاشگری با تعارض بین فردی والدین و دوستان رابطه مثبت معنادار و با حمایت اجتماعی و عمق رابطه والدین و دوستان رابطه منفی معناداری وجود داشت. این یافته با نتایج پژوهش‌های اسدی و همکاران، (۱۴۰۱)؛ لوکاس تامپسون و همکاران، (۲۰۲۰)؛ بابی و همکاران، (۲۰۱۸) و کوالرامانی و سینگ (۲۰۱۷) همسو بود. در تبیین این یافته از پژوهش حاضر می‌توان اذعان کرد که از نیازهای اصلی و بنیادین روان‌شناختی می‌توان به ارتباط اشاره کرد. در دیدگاه‌های روان پویشی به شکل صحیح ارتباط تأکید زیادی می‌شود و اگر این نیاز به صورت مثبت و سالم در افراد شکل بگیرد، می‌توان شاهد آن بود که افراد در ادامه زندگی از شخصیت سالمی برخوردار باشند. مهارت‌های ارتباطی از مهم‌ترین عوامل در روابط بین فردی است. این مهارت‌ها اساس روابط بین فردی افراد هستند و زمانی مؤثرتر واقع می‌شوند که پیام ارسال شده، همان‌گونه که مدنظر است دریافت شود؛ بنابراین این امر نیاز به فهم متقابل میان دو نفر دارد تا ارتباطی سازنده و مشترک شکل بگیرد. پس برای هر فردی ضروری است که به حرف‌های فرد مقابل خود توجه کند و ارتباطی خوب و سازنده را آغاز و حفظ کند و از یک روش ساختارمند مسئله مدار استفاده کند تا هم مورد پذیرش قرار بگیرد و هم حمایت شود. افرادی که از روابط بین فردی بهتری برخوردار هستند از اعتماد به نفس بهتری برخوردارند و این عامل می‌تواند یکی از دلایلی باشد که کیفیت روابط بین فردی خوب می‌تواند در کاهش پرخاشگری در نوجوانان نقش داشته باشد. یکی از دلایل پرخاشگری در نوجوانان این مسئله است که آن‌ها در دوره‌ی تحولی قرار دارند که همه مسائل به سرعت در حال تغییر است و رشد هویتی و باورهای آن‌ها در حال منسجم شدن است، بنابراین زمانی که از کیفیت رابطه بین فردی خوبی برخوردار نباشند، این مسئله طبیعی است که با والدین و دوستان خود نمی‌توانند به صورت مؤثر وارد یک مکالمه سازنده و مفید شوند و در نتیجه اکثراً به بحث کشیده خواهد شد که در آن نوجوان سعی در به کرسی نشاندن حرف‌های خود دارد.

در این رده‌ی سنی داشتن ارتباط سازنده و با کیفیت ضروری است زیرا نوجوانان سعی دارند تلاش کنند که توسط والدین و دوستان خود درک شوند و برای حرف‌های آن‌ها اهمیت بگذارند و زمانی که این اتفاق به درستی نیفتد، نوجوان خشمگین شده و احتمالاً رفتار پرخاشگرانه از خود نشان خواهد داد. آن‌ها زمانی که با مشکلی مواجهه می‌شوند، انتظار دارند که به آن‌ها کمک شود تا بهتر بتوانند آن را حل کنند و زمانی که تحت فشار هستند، فرد یا افرادی وجود داشته باشند که بدون قضاوت کردن، حرف‌های آن‌ها را بشنود و به جای گیر دادن و فشار آوردن به نوجوان، سعی در درک آن‌ها داشته باشند. همچنین یکی از نکات مهم این موضوع است که والدین و دوستان گاهی خودشان منبع عصبی کردن نوجوان هستند و نمی‌توانند با نوجوان ارتباط مناسبی داشته باشند و بنابراین نوجوان به شدت آشفته شده و ابتکار عملش پایین می‌آید و نمی‌تواند به درستی تصمیم بگیرد و در نتیجه به جای اینکه بتواند با آن‌ها صحبت کند، جر و بحث پیش می‌آید. نوجوان گاهی در تلاش است که والدین و دوستان خود را از طریق ارتقا کیفیت رابطه بین فردی تغییر دهد؛ یعنی سعی دارد که نشان دهد می‌تواند ارتباط مؤثری برقرار کند و در نتیجه آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد؛ اما زمانی که این موضوع برعکس می‌شود و والدین و دوستان سعی در تغییر آن‌ها دارند، احتمالاً با پرخاشگری بخواهند از موضع خود دفاع کنند و اجازه ندهند کسی وارد مرزهای آن‌ها شود؛ بنابراین همانطور که بیان شد، کیفیت ارتقا بین فردی می‌تواند متأثر از عوامل مهمی از جمله نوع تعامل، شیوه‌ی قضاوت کردن و ... باشد

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-13]

که اگر به درستی صورت نگیرد، نوجوان نسبت به آن‌ها واکنش نشان خواهد داد و در نتیجه کیفیت رابطه بین فردی کاهش یافته و شاهد افزایش پرخاشگری در نوجوان خواهیم بود.

یافته دیگر پژوهش نشان داد که بین تنظیم شناختی هیجان سازش نیافته با پرخاشگری رابطه مثبت معناداری دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های لیو و همکاران، (۲۰۲۳)؛ کازینی و همکاران، (۲۰۲۲)؛ کریسنتی و همکاران، (۲۰۲۲) همسو است. در تبیین این یافته از پژوهش حاضر می‌توان چنین گفت که تنظیم شناختی هیجان یکی از مهم‌ترین متغیرهای روان‌شناختی است که اثرات گسترده‌ای بر زندگی انسان‌ها دارد. تنظیم شناختی هیجان، به شیوه شناختی مدیریت و دست‌کاری ورود اطلاعات فراخوانده هیجان، اشاره دارد و روشی شناختی برای کنار آمدن با موقعیت‌های استرس‌زا است و به نه مؤلفه تقسیم می‌شود که شامل سرزنش خود، سرزنش دیگران، نشخوار فکری، تلقی فاجعه‌آمیز، دید روشن‌تر و واقع‌گرایانه‌تر، تمرکز مجدد مثبت، ارزیابی مجدد مثبت، پذیرش شرایط و برنامه‌ریزی کردن است که برخی از این راهبردها انطباقی و برخی غیر انطباقی‌اند. سرزنش خود به معنی خود را مسئول و مقصر دانستن در تجربیات تلخ است. کسی که در وقایع پیش‌آمده به سرزنش خود می‌پردازد به این معنی است که شخص به شدت گرفتار احساس گناه است. افراد با سطوح بالایی از سرزنش خود، ارزیابی تنبیهی خشن و احساس شرم بسیار زیادی درباره جنبه‌هایی از شخصیت و رفتار خود دارند. نشخوار خود سرزنشگری شکلی از نشخوار فکری و تفکر تکراری منفی است که هدفش بی‌ارزش سازی خود است و پژوهشگران بیان کرده‌اند که با مشکلات روان‌شناختی مانند افسردگی، اضطراب و خشم در ارتباط است. سرزنش دیگران بر این نحوه تفکر مبتنی است که دیگران یا محیط، مسئول و مقصر اتفاق بدی هستند که برای شما روی داده است. زمانی که نوجوانان از راهبردهای غیر انطباقی و یا ناسازگارانه در زندگی خود استفاده می‌کنند، نمی‌توانند به درستی مسائل پیش‌آمده را به درستی تجزیه و تحلیل کنند و به صورت نادرست و هیجانی عمل می‌کنند و این احتمال وجود دارد در صورت ناکام شدن در موضوعی، به پرخاشگری متوسل شوند. نوجوانانی که از راهبردهای ناسازگارانه تنظیم شناختی هیجان استفاده می‌کنند تلاش فراوانی برای جلوگیری از هیجانات منفی و تسکین فوری هیجانات منفی تجربه‌شده می‌کنند. لازم به ذکر است که اگر این افراد قادر به تسکین این هیجانات نباشند، تمام توجهشان جلب این هیجان آشفته کننده می‌گردد و عملکردشان به‌طور زیادی کاهش می‌یابد؛ بنابراین این مسئله خود می‌تواند زمینه‌ساز مشکلات بسیار دیگر شود که می‌تواند در ادامه منجر به افزایش اضطراب و افسردگی گردد.

به طور کلی می‌توان از یافته‌های این پژوهش نتیجه گرفت که عوامل روان‌شناختی متعددی در تعامل با همدیگر می‌توانند در پرخاشگری در نوجوانان نقش داشته باشند. در این پژوهش به بررسی نقش متغیرهای کیفیت روابط بین فردی و تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی پرخاشگری در نوجوانان پرداخته شد که نتایج نشان داد این دو متغیر نقش کلیدی در پرخاشگری در نوجوانان دارند و لزوم توجه به این عوامل در تعامل با یکدیگر در برنامه‌های کاهش پرخاشگری در نوجوانان ضروری است. از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به نوع روش پژوهش اشاره کرد که به‌تبع از نظر تعیین روابط علت و معلولی محدودیت دارند و همچنین روش نمونه‌گیری در دسترس یکی دیگر از محدودیت‌های پژوهش بود که باید برای تعمیم داده‌ها به سایر جوامع احتیاط کرد. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی در مناطق جغرافیایی دیگر این پژوهش تکرار گردد تا تعمیم آن به سایر جوامع آماری آسان‌تر شود و همچنین به متغیرهای دیگری که می‌توانند پرخاشگری در نوجوانان را بیشتر مشخص کنند، توجه شود.

منابع

اسدی، ف؛ خدابخش پیرکلانی، ر؛ و مهری نژاد، ا. (۱۴۰۱). نقش خودتنظیمی هیجانی، مکانیسم‌های دفاعی و خودشناسی انسجامی در پیش‌بینی کیفیت روابط بین فردی. *فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی*، ۱۷(۶۷)، ۱-۱۱. https://doi.org/10.22034/jmpr.2022.15314

انصافداران، ف؛ بساک نژاد، س؛ و ارشدی، ن. (۱۳۹۸). اثربخشی برنامه آموزشی جایگزین پرخاشگری بر رفتارهای ضد اجتماعی و نشخوار خشم در دختران نوجوان شهر اهواز. *آموزش بهداشت و ارتقای سلامت ایران*، ۷(۳)، ۳۰۶-۳۱۵. http://dx.doi.org/10.29252/ijhehp.7.3.306

حجتی، م؛ عباسی، م؛ و قدم پور، ع. (۱۴۰۱). مدل یابی پرخاشگری در مدرسه بر اساس عملکرد خانواده، روان رنجور خویی و جو مدرسه: نقش واسطه‌ای باور به پرخاشگری، همدلی و دلبستگی به مدرسه. *پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی*، ۱۲(۴۷)، ۷۷-۹۸. https://doi.org/10.22034/spr.2022.348821.1763

حسنی، ج. (۱۳۸۹). خصوصیات روان‌سنجی پرسشنامه‌ی نظم جویی شناختی هیجان. فصلنامه روانشناسی بالینی، ۳(۷)، ۷۳-۸۴. https://doi.org/10.22075/jcp.2017.2031

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-13]

Baby, M., Gale, C., & Swain, N. (2018). Communication skills training in the management of patient aggression and violence in healthcare. *Aggression and violent behavior*, *39*, 67-82. https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.02.004

Beeson, C. M., Brittain, H., & Vaillancourt, T. (2020). The temporal precedence of peer rejection, rejection sensitivity, depression, and aggression across adolescence. *Child Psychiatry & Human Development*, *51*(5), 781-791. https://doi.org/10.1007/s10578-020-01008-2

Betegón, E., Rodríguez-Medina, J., Del-Valle, M., & Irurtia, M. J. (2022). Emotion Regulation in Adolescents: Evidence of the Validity and Factor Structure of the Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ). *International journal of environmental research and public health*, *19*(6), 3602. https://doi.org/10.3390/ijerph19063602

Buss, A. H., & Perry, M. (1992). The Aggression Questionnaire. *Journal of Personality and Social Psychology*, *63*(3), 452–459. https://doi.org/10.1037/0022-3514.63.3.452

Casini, E., Glemser, C., Premoli, M., Preti, E., & Richetin, J. (2022). The mediating role of emotion regulation strategies on the association between rejection sensitivity, aggression, withdrawal, and prosociality. *Emotion*, *22*(7), 1505. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/emo0000908

Chu, L. C. (2017). Impact of providing compassion on job performance and mental health: The moderating effect of interpersonal relationship quality. *Journal of nursing scholarship*, *49*(4), 456-465. https://doi.org/10.1111/jnu.12307

Cricenti, C., Mari, E., Barchielli, B., Quaglieri, A., Burrai, J., Pizzo, A., ... & Lausi, G. (2022). Can Emotion Regulation Affect Aggressive Responses? A Study on the Ukrainian–Russian Conflict in a Non-Directly Exposed Sample. *International journal of environmental research and public health*, *19*(10), 6189. https://doi.org/10.3390%2Fijerph19106189

Detullio, D., Kennedy, T. D., & Millen, D. H. (2022). Adolescent aggression and suicidality: A meta-analysis. *Aggression and violent behavior*, *64*, 101576. https://doi.org/10.1016/j.avb.2021.101576

Garnefski, N., & Kraaij, V. (2006). Relationships between cognitive emotion regulation strategies and depressive symptoms: A comparative study of five specific samples. *Personality and Individual differences*, 40(8),1659-1669. https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.paid.2005.12.009

Gross, J. J. (2015). *Handbook of Emotion Regulation*: Guilford Publications.

Kelly, A. M., & Thompson, R. R. (2023). Testosterone facilitates nonreproductive, context-appropriate pro- and anti-social behavior in female and male Mongolian gerbils. *Hormones and behavior*, *156*, 105436. https://doi.org/10.1016/j.yhbeh.2023.105436

Kewalramani, S., & Singh, G. (2017). Relationship between aggression and interpersonal communication. *The International Journal of Indian Psychology ISSN*, 2348-5396. https://ssrn.com/abstract=3602457

Kline, N. K., Berke, D. S., Rhodes, C. A., Steenkamp, M. M., & Litz, B. T. (2021). Self-blame and PTSD following sexual assault: A longitudinal analysis. *Journal of interpersonal violence*, *36*(5-6), NP3153-NP3168.https://doi.org/10.1177/0886260518770652

Kornhaber, R., Walsh, K., Duff, J., & Walker, K. (2016). Enhancing adult therapeutic interpersonal relationships in the acute health care setting: an integrative review. *Journal of multidisciplinary healthcare*, *9*, 537. https://doi.org/10.2147%2FJMDH.S116957

Kraaij, V., & Garnefski, N. (2019). The behavioral emotion regulation questionnaire: development, psychometric properties and relationships with emotional problems and the cognitive emotion regulation questionnaire. *Personality and Individual Differences*, 137, 56-61. https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.paid.2018.07.036

Laurenzi, C. A., Gordon, S., Abrahams, N., Du Toit, S., Bradshaw, M., Brand, A., ... & Skeen, S. (2020). Psychosocial interventions targeting mental health in pregnant adolescents and adolescent parents: a systematic review. *Reproductive health*, *17*(1), 1-15. https://doi.org/10.1186/s12978-020-00913-y

Liu, F., Yu, T., Xu, Y., & Che, H. (2023). Psychological maltreatment and aggression in preadolescence: Roles of temperamental effortful control and maladaptive cognitive emotion regulation strategies. *Child Abuse & Neglect*, *135*, 105996. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2022.105996

Lucas-Thompson, R. G., Seiter, N. S., & Lunkenheimer, E. S. (2020). Interparental conflict, attention to angry interpersonal interactions, and adolescent anxiety. *Family Relations*, *69*(5), 1041-1054. https://doi.org/10.1111/fare.12505

Marcoulides, K. M., & Raykov, T. (2019). Evaluation of Variance Inflation Factors in Regression Models Using Latent Variable Modeling Methods. *Educational and psychological measurement*, *79*(5), 874–882. https://doi.org/10.1177/0013164418817803

Pierce, G. R., Sarason, I. G., & Sarason, B. R. (1991). General and relationship-based perceptions of social support: are two constructs better than one?. *Journal of personality and social psychology*, *61*(6), 1028–1039. https://doi.org/10.1037//0022-3514.61.6.1028

Rodas, J. A., Jara-Rizzo, M. F., Greene, C. M., Moreta-Herrera, R., & Oleas, D. (2022). Cognitive emotion regulation strategies and psychological distress during lockdown due to COVID-19. *International journal of psychology : Journal international de psychologie*, *57*(3), 315–324. https://doi.org/10.1002/ijop.12818

Rodríguez-Menchón, M., Orgilés, M., Fernández-Martínez, I., Espada, J. P., & Morales, A. (2021). Rumination, catastrophizing, and other-blame: the cognitive-emotional regulation strategies involved in anxiety-related life interference in anxious children. *Child Psychiatry & Human Development*, *52*(1), 63-76. https://doi.org/10.1007/s10578-020-00988-5

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-13]

Rusu, P. P., Bodenmann, G., & Kayser, K. (2019). Cognitive emotion regulation and positive dyadic outcomes in married couples. *Journal of Social and Personal Relationships*, *36*(1), 359-376. https://psycnet.apa.org/doi/10.1177/0265407517751664

Skoranski, A., Coatsworth, J. D., & Lunkenheimer, E. (2019). A dynamic systems approach to understanding mindfulness in interpersonal relationships. *Journal of Child and Family Studies*, *28*(10), 2659-2672. https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10826-019-01500-x

Sorkhou, M., Johnstone, S., Kivlichan, A. E., Castle, D. J., & George, T. P. (2022). Does cannabis use predict aggressive or violent behavior in psychiatric populations? A systematic review. *The American journal of drug and alcohol abuse*, *48*(6), 631–643. https://doi.org/10.1080/00952990.2022.2118060

Turner, P. (2020). Critical values for the Durbin-Watson test in large samples. *Applied Economics Letters*, *27*(18), 1495-1499. https://doi.org/10.1080/13504851.2019.1691711

Vega, A., Cabello, R., Megías-Robles, A., Gómez-Leal, R., & Fernández-Berrocal, P. (2022). Emotional Intelligence and Aggressive Behaviors in Adolescents: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Trauma, violence & abuse*, *23*(4), 1173–1183. https://doi.org/10.1177/1524838021991296

Vuoksimaa, E., Rose, R. J., Pulkkinen, L., Palviainen, T., Rimfeld, K., Lundström, S., Bartels, M., Beijsterveldt, C., Hendriks, A., Zeeuw, E. L., Plomin, R., Lichtenstein, P., Boomsma, D. I., & Kaprio, J. (2021). Higher aggression is related to poorer academic performance in compulsory education. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, *62*(3), 327–338. https://doi.org/10.1111/jcpp.13273

Wang, M. (2019). Harsh parenting and adolescent aggression: Adolescents' effortful control as the mediator and parental warmth as the moderator. *Child abuse & neglect*, *94*, 104021. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.05.014

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-13]